

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΛΕΚΤΙΚΗΣ
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΦΥΣΙΚΗΣ
ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΛΙΑΝΟΥ ΕΙΡΗΝΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΠΑΤΣΙΑΟΥΡΑΣ ΑΣΤΕΡΙΟΣ

ΤΡΙΚΑΛΑ 2006

5042

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.: 5042/1

Ημερ. Εισ.: 14-12-2006

Δωρεά:

Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ-ΤΕΦΑΑ

2006

ΛΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000086789

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός αυτής της έρευνας ήταν να διερευνήσει τις σχέσεις και την επικοινωνία ανάμεσα στον καθηγητή Φυσικής Αγωγής και τον μαθητή-αθλητή κατά τη διάρκεια του μαθήματος της γυμναστικής αξιολογώντας τα επίπεδα της συμπεριφοράς του καθηγητή απέναντι στους μαθητές-αθλητές. Οι συμμετέχοντες ήταν μαθητές και μαθήτριες από τις τρεις τάξεις του γυμνασίου. Το όργανο αξιολόγησης ήταν το ερωτηματολόγιο για τη διάγνωση της συμπεριφοράς του καθηγητή φυσικής αγωγής. Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν σε σχολεία του Νομού Λάρισας και Τρικάλων. Τα αποτελέσματα με τη βοήθεια του στατιστικού πακέτου SPSS 11.0 έδειξαν ότι δεν υπήρξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ μαθητών και μαθητριών αναφορικά με την αντιλαμβανόμενη επιχειρηματολογία του Καθηγητή Φυσικής Αγωγής στο μάθημα του σχολείου.

Λέξεις κλειδιά: σχέσεις, επικοινωνία, αντιλαμβανόμενη επιχειρηματολογία

ABSTRACT

The scope of this research – project was to investigate the relationship and communication between the Physical Education instructor and the student athlete especially during the Physical Education class period. The study attempts to assess the levels of behaviour of the teacher toward the student – athletes. The participants were boys and girls in the three grades of Middle School. A questionnaire was employed to measure and diagnose the physical educator’s behavioural patterns. The questionnaires were distributed to Middle School in the prefectures of Larissa and Trikala. The results were assessed using the statistics software SPSS 11.0. The study concluded that there were serious statistical differences between boys and girls relative to their understanding and interpretation of the Physical Education instructions and confrontation.

Key Words: relationship, communication, understanding and interpretation

RIASSUNTO

Lo scopo di questa ricerca é di investigare le relazioni e la comunicazione tra il professore dell'educazione fisica e lo studente – atleta durante la lezione di ginnastica valutando i livelli del comportamento del professore di fronte agli studenti – atleti. I partecipanti erano studenti e studentesse da tre classi di ginnasio. Lo strumento della valutazione era il questionario per la diagnosi del comportamento del professore di educazione fisica. I questionari sono distribuiti alle scuole della regione di Larissa e di Tricala. I risultati con l'aiuto della statistica spss 11.0 hanno dimostrato che non esistevano statisticamente grandi diversita tra gli studenti e le studentesse relativamente all'argomentazione compresa del professore di educazione fisica alla lezione della scuola.

Parole chiavi: le relazioni, la comunicazione, relativamente all'argomentazione compresa

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	2
ABSTRACT	3
RIASSUNTO	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ	8
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ	9
ΕΣΤΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ	10
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ	11
Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Φ. Α.	15
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.....	16
ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Φ. Α.	18
ΣΧΕΣΗ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Φ. Α. - ΜΑΘΗΤΗ.....	20
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ.....	22
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	23
ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ.....	23
ΟΡΓΑΝΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	24
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	26
ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	28
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	30

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας μας το περνάμε αλληλεπιδρώντας με αλλά άτομα επικοινωνώντας μαζί τους. Στον αθλητισμό η επικοινωνία μεταξύ του καθηγητή φυσικής αγωγής και του αθλητή είναι ακόμα πιο σημαντική. Η δουλειά του καθηγητή περιλαμβάνει σε μεγάλο βαθμό την αποστολή μηνυμάτων. Οι καθηγητές δίνουν πληροφορίες, διδάσκουν, διορθώνουν, επιδοκιμάζουν, αποδοκιμάζουν και επιπλήττουν.

(Θεοδωράκης, Γούδας, Παπαϊωάννου, 2001).

Είναι πολύ σημαντικός ο τρόπος με τον οποίο στέλνονται αυτά τα μηνύματα από τον καθηγητή και η αποκωδικοποίησή τους από τον δέκτη, δηλ. από τον μαθητή – αθλητή. Γενικότερα, η επικοινωνιακή σχέση μεταξύ τους, καθορίζει τη μελλοντική συνεργασία τους και ίσως την απόδοση του μαθητή. Η παρούσα έρευνα είχε ως σκοπό την διερεύνηση της αντιλαμβανόμενης συμπεριφοράς του καθηγητή κατά τη διάρκεια του μαθήματος φυσικής αγωγής.

Το περιεχόμενο της φράσης « *vous υγιής εν σώματι υγεί* » παραμένει πάντα διαχρονικό και επίκαιρο και το βαθύτερο νόημά του είναι πως ο άνθρωπος δεν είναι μόνο μια *βιομηχανική μονάδα* αλλά και μια *ηθικο-πνευματική οντότητα*. Με τον αθλητισμό μπορούμε να πετύχουμε την ισόρροπη ανάπτυξη ανάμεσα στο σώμα, στο πνεύμα και τη συμπεριφορά του ατόμου.

Οι αρχαίοι πίστευαν πως η σωματική υγεία αποτελεί τη βάση της ψυχικής κατάστασης. Απέφευγαν την καθιστική ζωή, γιατί τη θεωρούσαν αιτία πολλών κακών. Συγκεκριμένα ο Ξενοφώντας γράφει πως ο Σωκράτης δίδαξε: « των δε σωμάτων θηλυνομένων και αι ψυχαί πολύ αρρωστότεραι γίνονται »

Ο Claparede (1905) δέχεται ότι κάθε πνευματικό φαινόμενο είναι η έκφραση μιας συμπεριφοράς του ανθρώπου και κάθε συμπεριφορά έχει ως άμεση επιδίωξή της να βοηθήσει στην προσαρμογή του στους όρους του περιβάλλοντος σε μια δεδομένη κατάσταση. Η συμπεριφορά εξαρτάται από το σύνολο του οργανισμού και ως προς τα ελατήρια και ως προς την εκτέλεσή της. Οι διάφορες λειτουργίες παρεμβαίνουν στη διαμόρφωση της ανθρώπινης συμπεριφοράς, όταν οι έμφυτοι ή επίκτητοι αυτοματισμοί αδυνατούν να δώσουν τις απαιτούμενες λύσεις στην προσπάθεια του οργανισμού να προσαρμοστεί στο περιβάλλον του .

Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Στην προσπάθεια να εκτιμήσει κανείς τη σημασία της ανθρώπινης συμπεριφοράς πρέπει οπωσδήποτε να λάβει υπόψιν του την ανάγκη για μια διττή προσέγγιση του θέματος. Πρέπει ο καθένας και κυρίως ο καθηγητής να αντισταθεί στον πειρασμό να πελαγοδρομήσει στους επιμέρους μηχανισμούς των ατομικών περιπτώσεων παραβλέποντας το γεγονός ότι όλοι μαζί και καθένας ξεχωριστά αποτελούνε μέρος μιας κοινωνίας.

Αν κατανοήσουμε την υποκρυπτόμενη δυναμική στη συμπεριφορά θα διαπιστώσουμε την διπλή άποψη. Από κοινωνικής απόψεως η συμπεριφορά είναι "καλή" ή "κακή", από ατομικής όμως απόψεως έχει κάποια θετική αξία. Η συμπεριφορά ενός ατόμου αποτελεί την καλύτερη λύση για τις αλληλοσυγκρουόμενες παρορμήσεις που μπορεί να εκδηλωθούν. Με αυτό τον τρόπο η συμπεριφορά αποτελεί μια εκδήλωση της προσπάθειας να προσαρμόσει τον εαυτό του με το περιβάλλον του, κατά τέτοιον τρόπο ώστε να αισθάνεται όσο το δυνατόν περισσότερο άνετα.

Το άτομο πιθανόν να έκρινε απαραίτητο να θυσιάσει μερικές ανάγκες του προς χάριν άλλων σπουδαιότερων. Αν θυσιάσει τις ανάγκες οι οποίες ικανοποιούνται από τον εξωτερικό κόσμο καταντά ακοινωνήτο. Αν όμως επιχειρήσει να θυσιάσει τις δικές του εσωτερικές ανάγκες ενδέχεται να καταστεί νευρωτικό, πράγμα το οποίο μπορεί να έχει ή να μην έχει εμφανείς κοινωνικές επιπτώσεις. Γι' αυτό όμως έχει πάντοτε κάποια θετική αξία .

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Σύμφωνα με τον Bandura (1986, 1997), για την κατανόηση των γνωστικών διεργασιών των ατόμων, δράσεις, συναισθημάτων και παρακίνησης υποθέτουμε ότι τα άτομα είναι ικανά για αυτό-αντίδραση, αυτό-ρύθμιση και είναι αυτά που διαμορφώνουν το περιβάλλον τους και όχι απλά να αντιδρούν παθητικά στο περιβάλλον.

Οι πιο πολλές συμπεριφορές καθορίζονται από στόχους και καθοδηγούνται από την ικανότητα πρόβλεψης, πρόγνωσης και σχεδιασμού. Τα άτομα αυτό-αντιδρούν και είναι ικανά να αναλύουν και να αξιολογούν τις σκέψεις τους και τις εμπειρίες τους.

Τα άτομα είναι ικανά να αυτό-ρυθμίζονται έχοντας άμεσο έλεγχο στη συμπεριφορά τους, συλλέγοντας και αλλάζοντας τις συνθήκες του περιβάλλοντος, και στη συνέχεια τη συμπεριφορά τους.

Τα άτομα καθορίζουν προσωπικά στάνταρ για τη συμπεριφορά τους, αξιολογούν τη συμπεριφορά τους με βάση τα στάνταρ, και δημιουργούν τα δικά τους κίνητρα που καθοδηγούν τη συμπεριφορά τους. Περιβαλλοντική και εσωτερικοί, προσωπικοί παράγοντες (γνωστικοί, συναισθηματικοί και βιολογικοί) και η συμπεριφορά, αλληλεπιδρούν αμοιβαία. Η συμπεριφορά καθορίζεται από το ένστικτο της επιθετικότητας, το οποίο εκδηλώνεται όταν υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες. Τα άτομα αντιδρούν γνωστικά, συναισθηματικά και με τη συμπεριφορά τους στο περιβάλλον. Πάνω απ' όλα μέσω γνωστικών διεργασιών, εξασκούν τον έλεγχο στη συμπεριφορά και στη συνέχεια επηρεάζουν όχι μόνο το περιβάλλον τους, αλλά τις γνωστικές, συναισθηματικές και βιολογικές καταστάσεις. (Θεοδωράκης Γ. 2005).

ΕΣΤΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή τα άτομα που νομίζουν ότι τα πράγματα ελέγχονται από τον εαυτό τους, καταφέρνουν να κάνουν αυτό που θέλουν, σε αντίθεση με τα άτομα που πιστεύουν στην τύχη ή στους άλλους.

Η "Εστία Ελέγχου" είναι μια γενική προσδοκία, εκφράζει τα πιστεύω ενός ατόμου, το πώς αντιλαμβάνεται την ενίσχυση που του δίνεται (Rotter 1966). Οι "εσωτερικά προσανατολισμένοι" δηλαδή αυτοί που πιστεύουν ότι οι πράξεις του ελέγχονται από τους ίδιους, είναι πιο πιθανό να πιστεύουν ότι αν συμπεριφερθούν κατά έναν ορισμένο τρόπο, θα επιτύχουν αυτό που θέλουν, ενώ οι "εξωτερικά προσανατολισμένοι" πιστεύουν το αντίθετο. Τα άτομα όπου θεωρούν ότι η τύχη, η μοίρα και σημαντικοί άλλοι, ελέγχουν τα αποτελέσματα των πράξεών τους, γενικά δε τα καταφέρνουν τόσο καλά γιατί οι απόψεις τους, οδηγούν σε παθητικότητα, απόσυρση, συμμόρφωση, προσαρμογή και κατάθλιψη. (Lefcourt 1976 Rothbaun, Weiss & Snyder, 1982).

Θεωρούν ότι δε χρειάζεται να προσπαθήσουν για να πετύχουν οτιδήποτε, γιατί ότι είναι να γίνει θα γίνει, ή η τύχη θα καθορίσει το αποτέλεσμα ή κάποιοι άλλοι ισχυρότεροι. Και καθώς δεν αγωνίζονται, ή δε προσπαθούν να βελτιωθούν η κατάληξη συνήθως είναι αρνητική.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Στα πλαίσια του επηρεασμού της συμπεριφοράς των ανθρώπων, σημαντικό ρόλο παίζει ο κοινωνικός περίγυρος. Το άτομο είναι ενταγμένο κάθε φορά στην **κοινωνία** που ζει. Έτσι λοιπόν τα πιστεύω και η κοινωνική συμπεριφορά του ατόμου αντικατοπτρίζουν τις επικρατούσες αντιλήψεις και τους ηθικούς κανόνες της δεδομένης κοινωνίας στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

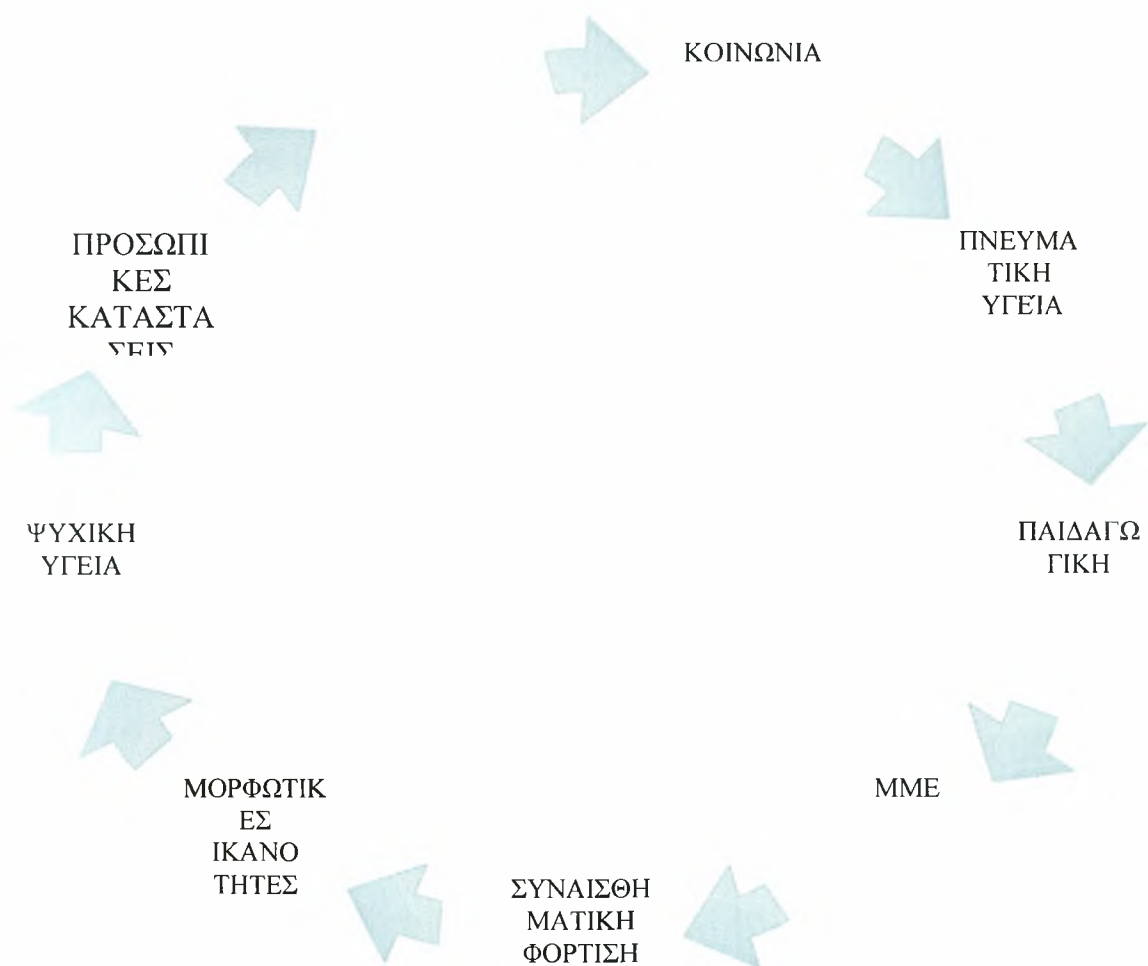
Ο ρόλος της **παιδαγωγικής**, αναλαμβάνει το καθήκον να βοηθήσει για να γίνει η ανθρώπινη συμπεριφορά περισσότερο αρμονική και υπεύθυνη σε βαθμό που να αλλάζει τις αιτίες της κρίσης με δυνατά ερεθίσματα ανανέωσης και να ικανοποιήσει τις ζητήσεις και απαιτήσεις της αγωγής, μέσα σε μια κοινωνία που εξελίσσεται με επιταχυνόμενο γοργό ρυθμό.

Η **συναισθηματική φόρτωση** δημιουργεί, σχεδόν πάντοτε ένα μικρό ή μεγάλο άγχος που επηρεάζει προς την αρνητική πλευρά της συμπεριφοράς του ανθρώπου.

Τα **Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας** παίζουν σημαντικό αλλά έμμεσο ρόλο στην συμπεριφορά των ανθρώπων.

Η **πνευματική υγεία** είναι ένα ουσιώδη προσόν στο λειτούργημα του καθηγητή φυσικής αγωγής. Αυτός πρέπει να είναι ένα άτομο διανοητικά υγιές και ψυχικά καλά προσαρμοσμένο. Μια κατάσταση καλής ψυχικής ισορροπίας καθιστά το άτομο ικανό να αναπτύξει τη δική του προσωπικότητα. Ο εκπαιδευτικός του οποίου η πνευματική του υγεία είναι καλή, είναι ένα άτομο ικανό να έχει ευχάριστη συμπεριφορά και στους μαθητές αλλά και στους συναδέλφους του .

Εάν ο εκπαιδευτικός έχει καλή συμπεριφορά στα παιδιά και είναι ευχαριστημένος από τη δική του εργασία, είναι ευκολότερο να κρατήσει μια ευχάριστη ατμόσφαιρα μεταξύ του ιδίου και των μαθητών. Εάν η δική του ζωή έξω από το σχολείο είναι ευτυχισμένη, είναι σε θέση να διαπραγματεύεται με ηρεμία τα προβλήματα των μαθητών και να αποδέχεται με ψυχραιμία κάποια δυσάρεστη απόφαση.

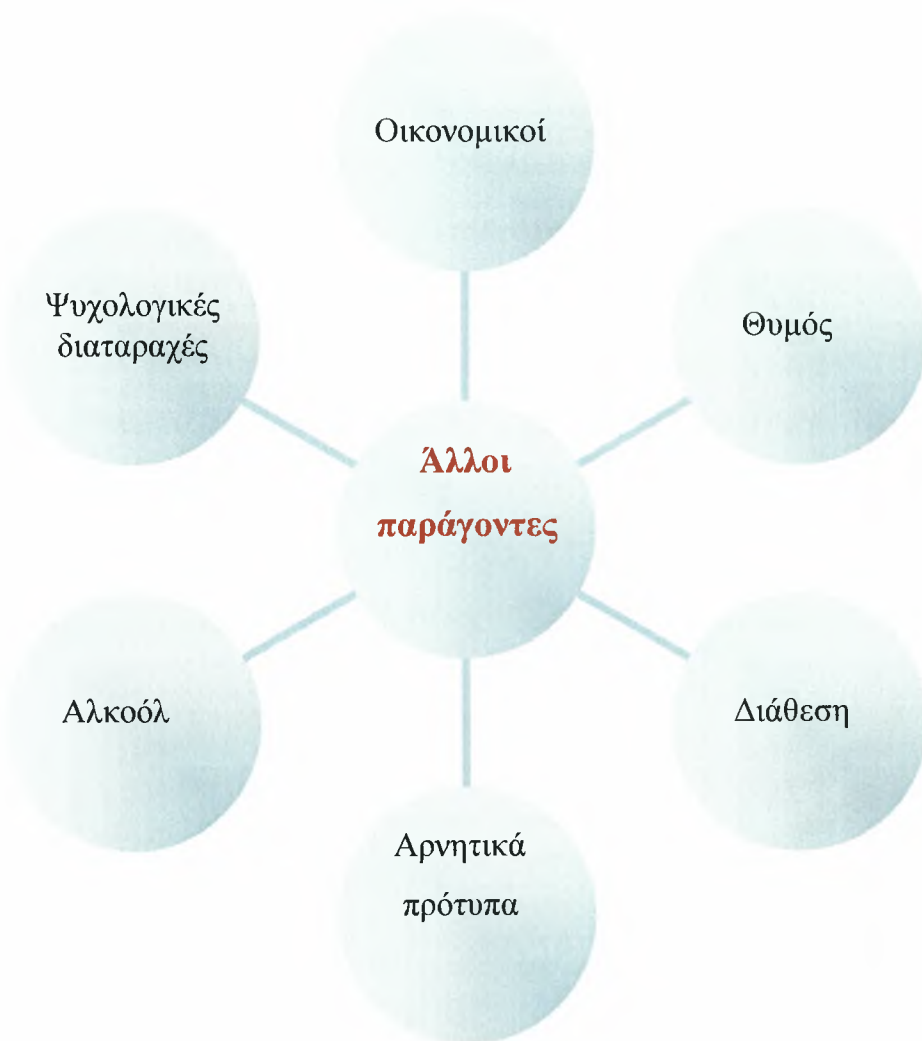
Πολλές φορές ένας εκπαιδευτικός είναι σκληρός με τους μαθητές όχι τόσο για τους λόγους που προέρχονται μέσα στο σχολείο, αλλά για αιτίες και εντάσεις που έχουν τις ρίζες τους έξω από αυτό. Ο εκπαιδευτικός, όχι λιγότερο από τον μαθητή, φέρνει μαζί του τη δική του οικογενειακή ζωή.

Η **προσωπική του κατάσταση** είναι αρκετά σημαντική όχι μόνο για το λόγο ότι επηρεάζει τη συμπεριφορά του αλλά γιατί μεταφέρει αρνητική ενέργεια στα παιδιά με τα οποία συναναστρέφεται. Αυτού του είδους οι εκπαιδευτικοί επηρεάζουν αρνητικά τους μαθητές τους (Baker, 1948- Laycock, 1950).

Η σύγχρονη ψυχολογία βασισμένη πάνω σε ένα μεγάλο αριθμό ερευνών , τράβηξε την προσοχή πάνω στην γενική επιρροή – επίδραση της συμπεριφοράς του καθηγητή και της συμπεριφοράς του σε σχέση με την επιτυχία ή την αποτυχία των μαθητών στο σχολείο και τη ζωή. Παράλληλα δίνεται μεγάλη σπουδαιότητα στις **μορφωτικές ικανότητες** του εκπαιδευτικού λειτουργήματος, ενώ έχει υποτιμηθεί η ψυχική και διανοητική ισορροπία του εκπαιδευτικού (Greenberg, 1955 – Zavalloni, 1963).

Η **ψυχική υγεία** είναι ένα προτέρημα ουσιώδη για το λειτούργημα του. Πρέπει να είναι ένα άτομο διανοητικά υγιέστατο και ψυχολογικά προσαρμοσμένο, αλλά πρέπει να έχουμε υπ' όψη μας ότι δε θα μπορέσει να είναι τέτοιο αν δεν είναι την ίδια στιγμή πολύ καλά προσαρμοσμένο και ολοκληρωμένο μέσα στην κοινωνία. Μια κατάσταση με καλή ψυχική ισορροπία καθιστά το άτομο ικανό να αναπτύξει τη δική του συμπεριφορά. Εκπαιδευτικός του οποίου η ψυχική και πνευματική υγεία είναι καλή, είναι ικανό να έχει φιλικές σχέσεις και με τους μαθητές αλλά και με τους συναδέλφους του (Greenberg, 1955 – Symonds, 1955).

► ► Υπάρχουν βέβαια και πολλοί άλλοι παράγοντες που συμβάλλουν στη συμπεριφορά όπως:

Ανακεφαλαιώνοντας , η συμπεριφορά των καθηγητών μέσα σε σχολικό χώρο, διαπιστώσαμε ότι πραγματώνεται είτε σαν παρορμητική , είτε σαν προσχεδιασμένη και συνειδητή. Εκπαιδευτικοί δυστυχισμένοι , ανικανοποίητοι , εξοργισμένοι δε μπορούν να προσανατολίσουν τους μαθητές τους στο να γίνουν νέοι ευτυχισμένοι και καλά προσγειωμένοι στη ζωή. Εκείνο το σημείο που δεν αναφέραμε, είναι η αιτιολόγηση της επιθετικής συμπεριφοράς, για την οποία υπάρχουν διάφορες θεωρίες για τα αίτιά της.

Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Φ. Α.

Ο ρόλος του κάθε καθηγητή Φ.Α. είναι τρισδιάστατος.

Αρχικά είναι ο **δάσκαλος**. Είναι αυτός που μεταφέρει τις γνώσεις του στον μαθητή, για να ικανοποιήσει τους στόχους του. Ορισμένοι ισχυρίζονται ότι ο κύριος λόγος του καθηγητή είναι αυτός του **παρακινητή**, δηλαδή τον παράγοντα εκείνο που συντελεί καθοριστικά στο να κινητοποιηθεί όλο το δυναμικό του μαθητή. Με την έννοια αυτή ο προπονητής διευκολύνει του μαθητή να μάθει χρησιμοποιώντας τις δικές του ικανότητες και ικανοποιώντας τους δικούς του στόχους. Τέλος ο καθηγητής φ. α. θεωρείται και σαν **ηγέτης**, σαν δηλαδή το άτομο που καθοδηγεί, παίρνει πρωτοβουλίες, αποφασίζει προγραμματίζει κτλ.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Ο Καθηγητής Φυσικής Αγωγής δεν επιβάλλει, ούτε διατάζει, μα παρακινεί τα ενδιαφέροντα των μαθητών, οδηγεί και συντονίζει τις δραστηριότητες, εντοπίζει και ανακαλύπτει τις ικανότητες, προσανατολίζει, δίνει ερεθίσματα, συμβουλεύει, ζωντανεύει τις διασκεδαστικές δραστηριότητες. Ο καθηγητής φυσικής αγωγής με άλλα λόγια είναι εκείνος ο οποίος δημιουργεί τις ευκαιρίες που είναι ευνοϊκές για την ανάπτυξη και την ανταλλαγή των κινητικών εμπειριών των μαθητών.

Είναι αυτός που θα δώσει με τη διδασκαλία του, τις κατάλληλες γνώσεις για το σώμα και τη δική του λειτουργία, για την υγιεινή του σώματος και του πνεύματος, για την πρόληψη των ατυχημάτων. Αυτός θα συμβουλέψει τους μαθητές με ποιο τρόπο θα γίνονται οι ασκήσεις και σε ποιες καταστάσεις θα χρησιμοποιούνται. Θα βοηθήσει να προωθηθεί το κριτικό πνεύμα των μαθητών και να τους συνηθίσει να εκφράζουν τη σκέψη τους και να συζητούν γύρω από την πορεία των φυσικών και διασκεδαστικών δραστηριοτήτων.

Ο καθηγητής Φ. Α. δεν εξαντλεί το χρόνο του μέσα στα γυμναστήρια ή στα γήπεδα, αλλά συμμετέχει στη ζωή του σχολείου. Προσέχει ιδιαίτερα το μεγάλο πρόβλημα των παραμορφώσεων που αναφύονται κατά τη σχολική ηλικία, παίρνοντας όλα τα κατάλληλα μέτρα. Η συναισθηματική σχέση καθηγητού- μαθητή χαρακτηρίζεται από ένα σύνθετο παιχνίδι συναισθηματικών δυναμισμών που δίνουν νόημα και σημασία σε ολόκληρη την εκπαιδευτική πράξη μέχρι των καθορισμό των αποτελεσμάτων.

Η συμπεριφορά αντιπροσωπεύει κατά κάποιο τρόπο την κατεύθυνση μιας ανάγκης που εκδηλώνεται μέσω μιας δύναμης που λέγεται ένταση. Εάν η ανάγκη δεν ικανοποιείται η ένταση τείνει να μεγαλώσει. Οι ανάγκες του κάθε ανθρώπου παρουσιάζονται συνήθως σύνθετες και συσχετιζόμενες και

όσο είναι περισσότερες τόσο πιο πολύ διαφοροποιούνται από τις πρωταρχικές ανάγκες και οργανώνονται από το ίδιο άτομο (Cameron – Margaret, 1951).

Ορισμένες πράξεις της συμπεριφοράς καταλήγουν στο γεγονός να συνηθίζουν τα άτομα να βάζουν σε ενέργεια τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους για την αντιμετώπιση των δικών τους αναγκών. Ορισμένα επικρινόμενα συναισθήματα βρίσκονται καταστέλλόμενα στο υποσυνείδητο, οι τρόποι της συμπεριφοράς όταν καθορίζονται από τη ματαιώση παραμένουν άνισοι και δυσανάλογοι, γιατί βασίζονται σε μια περιορισμένη και συγκεχυμένη αντίληψη της πραγματικότητας.

Σε αυτές τις περιπτώσεις είναι πιθανό ότι ένα άτομο παίρνει ορισμένες στάσεις « μηχανισμού άμυνας », που απελευθερώνουν άμεση ένταση, αλλά δε λύνουν το πρόβλημα, συνήθως δε δημιουργούν καινούρια.

Ο Baxter (1945) κατάφερε να ανακαλύψει ότι η συμπεριφορά του εκπαιδευτικού αντανακλά στην αίσθηση της σιγουριάς του μαθητή , στις δικές του καταστάσεις εντάσεις και στις δικές του δυνατότητες τεχνασμάτων.

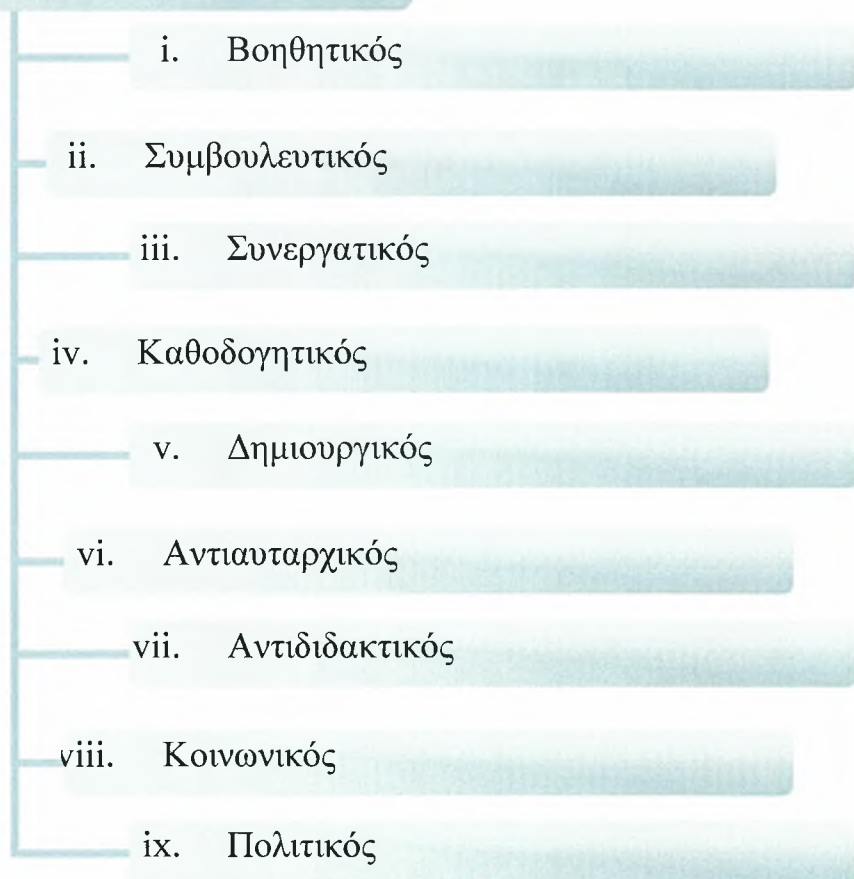
ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Φ. Α.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού σήμερα έχει αποκτήσει μια κοινωνικοπολιτική διάσταση και διαφέρει ριζικά από τα παλαιά μοντέλα του “ παραδοσιακού ” σχολείου. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να έχει το ρόλο του συμπαραστάτη, να είναι συνεργάτης και σύμβουλος μια το μαθητή. Να έχει την ικανότητα και την προνοητικότητα όπου χρειάζεται για να βοηθήσει τα παιδιά. Πρέπει να τα εξυπηρετεί και να συνεργάζεται με τους γονείς. Ο ρόλος του είναι λειτουργικός και συνδυάζεται με τις ατομικές, κοινωνικές και πανανθρώπινες ανάγκες του παιδιού.

Οι σημαντικότερες διαστάσεις του ρόλου του εκπαιδευτικού είναι οι εξής :

ΕΝΝΕΑ (ΙΧ) ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

(Καζαμίας- Παπάς 1981)

Κατά τον Janssen (1961) , με βάση τη μελέτη της συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών , αναδύονται οι ιδιότητες που ακολουθούν σαν πρωταρχικός παράγοντας αποτελεσματικότητας.

- Προσωπικές ιδιότητες:**
- a. αισιοδοξία – απαισιοδοξία
 - b. αμεροληψία - μεροληψία
 - c. αυτοέλεγχος – ανυπομονησία

- Επαγγελματικές ιδιότητες:**
- a. γνώση και κατοχή της επιστήμης που πρόκειται να διδάξει τόσο όσο και την τεχνική της διδασκαλίας – έλλειψη αυτής της γνώσης
 - b. ικανότητα να δώσει ερεθίσματα στους μαθητές - έλλειψη αυτής της ικανότητας
 - c. μεθοδική και οργανωμένη επαφή – ανικανότητα γι' αυτή την επαφή.

- Κοινωνικές ιδιότητες:**
- a. συμπαθητικός, νοήμων, αντιπαθητικός-σαρκαστικός
 - b. δημοκρατικός - αυταρχικός
 - c. ευμενώς διατεθειμένος, ενθαρρυντικός – κακός διατεθειμένος, απαισιόδοξος

ΣΧΕΣΗ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Φ. Α. - ΜΑΘΗΤΗ

Οι σχέσεις καθηγητού και μαθητή είναι στενές αλλά και “ κρίσιμες ”. Γι’ αυτό ο τρόπος με τον οποίο συμπεριφέρεται ο καθηγητής επηρεάζει τη λειτουργικότητα της σχέσης. Πολλοί ερευνητές προσπάθησαν να κατατάξουν τη συμπεριφορά του καθηγητή ανάλογα με τη **δημοκρατικότητα** που εκφράζεται στη διδασκαλία. Έτσι οι καθηγητές φυσικής αγωγής ταξινομήθηκαν ανάλογα με τη δημοκρατικότητα ή την εξουσιαστικότητα (ή αυταρχικότητα) που επιδεικνύουν. Ο Krech και άλλοι (1962) περιγράφουν τους δυο αυτούς τύπους ηγέτη ως εξής:

1. Ο αυταρχικός ηγέτης όπου ασκεί την εξουσία με απολυταρχικό τρόπο, παίρνει μόνος του αποφάσεις, κρίνει και αποδίδει αμοιβές ή τιμωρίες μόνος του, η « τύχη » κάθε μαθητή είναι στα χέρια του.

2. Ο δημοκρατικός ηγέτης όπου δε διαφέρει από τον απολυταρχικό στην εξουσία που διαθέτει, αλλά στον τρόπο που τον ασκεί. Δηλαδή, προσπαθεί να κινητοποιήσει τα μέλη της τάξης, για να επιτευχθούν οι στόχοι της. Ζητά υπευθυνότητα, ενθαρρύνει τις διαπροσωπικές σχέσεις, προσπαθεί να μειώσει τις συγκρούσεις στην τάξη και εμποδίζει την ανάπτυξη ιεραρχικής δομής (προνόμια κτλ) .

Η συναισθηματική σχέση δασκάλου – μαθητή χαρακτηρίζεται από ένα σύνθετο παιχνίδι συναισθηματικών δυναμισμών που δίνουν νόημα και σημασία σε ολόκληρη την εκπαιδευτική πράξη μέχρι τον καθορισμό των αποτελεσμάτων.

Διδάσκων και μαθητής είναι και οι δυο μπλεγμένοι προσωπικά στην αμοιβαία επιρροή των δικών τους συναισθημάτων, μέσω μιας διαδικασίας

και αμοιβαίας επίδρασης που ο καθένας από αυτούς ζει με μοναδικό και ανεπανάληπτο τρόπο τη σχέση με τον άλλον. Στην ανάλυση αυτής της σχέσης, είναι ενδιαφέρον να εξατομικεύσουμε τι είναι αυτό που μπορεί να συμβεί στη συναισθηματική ζωή του διδάσκοντα μπροστά σε ένα ορισμένο τύπο μαθητή και ποιες είναι οι στάσεις ή ποια η συμπεριφορά που μπορούν να γεννηθούν σαν αντιδράσεις στη συμπεριφορά του μαθητή. Στη μορφωτική – διδακτική ο διδάσκον επεμβαίνει όχι μονάχα μέσω του προφορικού λόγου και των δικών του πράξεων, αλλά επεμβαίνει πάνω απ' όλα με τη δική του « ύπαρξη » συνειδητά και ασυνείδητα . Με άλλα λόγια θα μπορούσαμε να πούμε ότι αυτός μορφώνει με βάση τη συναισθηματική του ωριμότητα και τον εσωτερικό αυτοέλεγχο στον οποίο έχει φτάσει (Mauco, 1970).

Ο καθηγητής Φ. Α. για να πετύχει και για να έχει σωστή και ευχάριστη συμπεριφορά πρέπει να εργαστεί με τα παιδιά για τα παιδιά. Πρέπει να χειρίζεται τις διαπροσωπικές σχέσεις με μεγάλη ευαισθησία. Αν επιθυμεί μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, δεν αρκούν οι τεχνικές του γνώσεις. Απαιτείται έξυπνος χειρισμός της προσωπικότητας του κάθε μαθητή χωριστά και όχι " προσαρμογή " της προσωπικότητας κάθε μαθητή στις δικές του αντιλήψεις.

Πολλές φορές ο καθηγητής Φ.Α. αντιμετωπίζει με άσχημο τρόπο τους μαθητές, κυρίως εκείνους που δε συμπαθεί. Αυτό συχνά οδηγεί τους μαθητές σε εγκατάλειψη του μαθήματος της γυμναστικής . Φυσικά τα παιδιά τις περισσότερες φορές προσαρμόζονται στη « φιλοσοφία » του καθηγητή. Είναι όμως απαραίτητο να προσαρμόζεται και ο καθηγητής στη « φιλοσοφία » των παιδιών. Το σημαντικότερο όμως για τον καθηγητή είναι να « ξέρει που στέκει » και πως επιδρά η σωστή ή η άσχημη συμπεριφορά του στα παιδιά που συμμετέχουν στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση της λεκτικής συμπεριφοράς σε μαθητές από τους καθηγητές της Φυσικής Αγωγής, συγκρίνοντας δυο ομάδες (μαθητές - καθηγητές) για τον εντοπισμό διαφορών μεταξύ τους.

H0: Δεν υπάρχουν διαφορές στη λεκτική συμπεριφορά μεταξύ καθηγητών και μαθητών

H1a: Υπάρχουν διαφορές στη λεκτική συμπεριφορά μεταξύ καθηγητών και μαθητών δηλαδή οι καθηγητές χρησιμοποιούν περισσότερη λεκτική επιθετικότητα σε σχέση με τους μαθητές.

H1b: Υπάρχουν διαφορές στη λεκτική συμπεριφορά μεταξύ καθηγητών και μαθητών δηλαδή οι μαθητές χρησιμοποιούν περισσότερη λεκτική επιθετικότητα σε σχέση με τους καθηγητές.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα , ήταν μαθητές και μαθήτριες και των τριών τάξεων του Γυμνασίου από Λάρισα και Τρίκαλα. Έγινε περιγραφή της έρευνας, αναφέρθηκε ο σκοπός της και δόθηκαν σχετικά ερωτηματολόγια για την διερεύνηση της συμπεριφοράς του καθηγητή Φυσικής Αγωγής στο μάθημα της γυμναστικής. Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν 5 – 10 λεπτά μετά το τέλος του μαθήματος της γυμναστικής, χωρίς την παρουσία του υπεύθυνου καθηγητή για να μην επηρεαστεί η γνώμη των μαθητών εξαιτίας της παρουσίας του.

Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, διαρκούσε 8 – 10 λεπτά. Είχε τονιστεί στους μαθητές ότι τα ερωτηματολόγια ήταν ανώνυμα και εμπιστευτικά και ότι οι πληροφορίες αυτές δε θα αναφέρονταν σε τρίτους.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

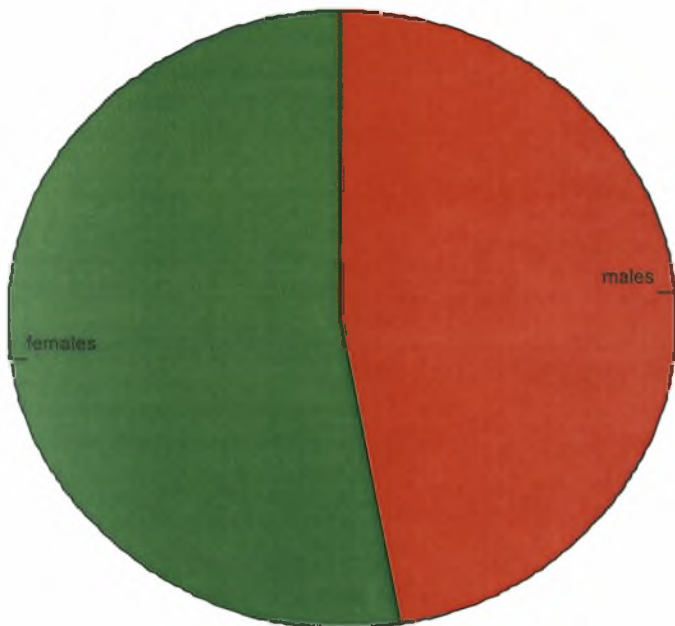
Η έρευνα επικεντρώθηκε στο χώρο του σχολείου και διενεργήθηκε στο τέλος του μαθήματος της γυμναστικής. Οι συμμετέχοντες ήταν μαθητές – μαθήτριες (N=161, 76 αγόρια και 85 κορίτσια) με μέσο όρο ηλικίας 14 ετών. Ο παρακάτω πίνακας δείχνει λεπτομερειακά τις διαφορές της ηλικίας μεταξύ των δύο φύλων των συμμετεχόντων στην έρευνα (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Μέση τιμή των ηλικιών ανάλογα με το φύλο των συμμετεχόντων μαθητών και μαθητριών στην έρευνα.

Φύλο Συμμετεχόντων	N	Mean	SD
Ηλικία Μαθητές	76	14.14	1.03
Μαθήτριες	85	14.40	1.40

Η παρακάτω εικόνα παρουσιάζει και σχηματικά τη σύσταση των συμμετεχόντων μαθητών και μαθητριών της έρευνας (Εικόνα 1).

Εικόνα 1. Διαφοροποίηση των συμμετεχόντων στην έρευνα ανάλογα με το φύλο (females=μαθήτριες, males=μαθητές)

ΟΡΓΑΝΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Για τη διερεύνηση της συμπεριφοράς του καθηγητή Φυσικής Αγωγής χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο, οποίο περιελάμβανε 10 ερωτήσεις και οι απαντήσεις δίνονταν σε 5βάθμια κλίμακα. Likert και ξεκινούσε από το (1) « διαφωνώ απόλυτα » έως το (5) « συμφωνώ απόλυτα». Οι ερωτήσεις αναφέρονταν σε μερικές συμπεριφορές και τις επακόλουθες αντιδράσεις των καθηγητών . Οι μαθητές απαντούσαν σύμφωνα με αυτές τις συμπεριφορές.

Πχ ερώτηση 1 στο ερωτηματολόγιο για τον καθηγητή Φ. Α.

	Διαφωνώ Απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1. Ο καθηγητής μου χαίρεται όταν αποφεύγει τις διαφωνίες με τους μαθητές.	1	2	3	4	5

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

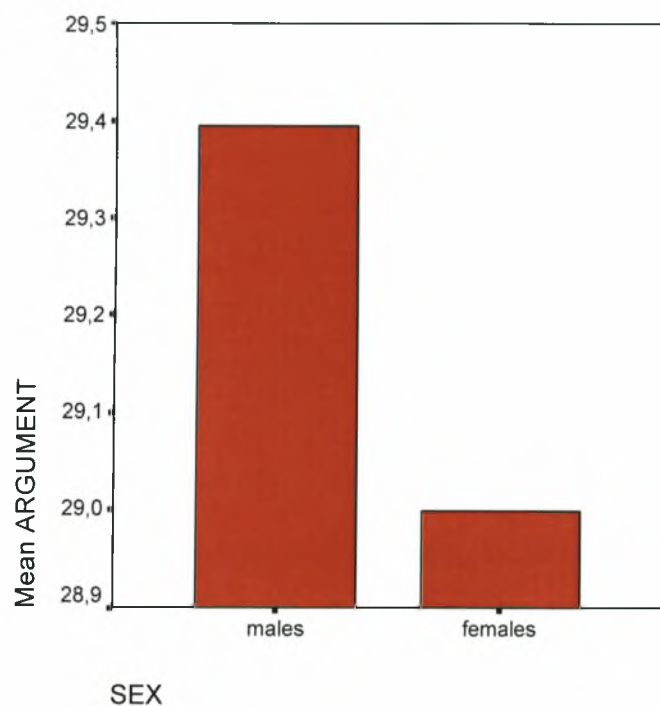
Από τη στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων δεν διαπιστώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των μαθητών και των μαθητριών της έρευνας αναφορικά με τη συμπεριφορά του Καθηγητή Φυσικής Αγωγής στο μάθημα. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα στατιστικά αποτελέσματα της έρευνας μέσω των τιμών για ανεξάρτητες μεταβλητές με τη χρησιμοποίηση του στατιστικού πακέτου SPSS 11.0 (Πίνακας 2).

Πίνακας 2. Διαφορές στη μέση τιμή μεταξύ των μαθητών/τριών της έρευνας αναφορικά με την αντιλαμβανόμενη επιχειρηματολογία του ΚΦΑ.

Παράγοντας	Φύλο	N	Mean	SD	t	df	p
Επιχειρηματολογία του ΚΦΑ	Μαθητές	76	29.39	5.289	.526	159	.60
	μαθήτριες	85	29.00	4.223			

Η παρακάτω εικόνα παρουσιάζει και σχηματικά τα στατιστικά αποτελέσματα των συμμετεχόντων μαθητών και μαθητριών της έρευνας (Εικόνα 2).

Εικόνα 2. Διαφοροποίηση των συμμετεχόντων στην έρευνα ανάλογα με την αντιλαμβανόμενη επιχειρηματολογία του ΚΦΑ στο μάθημα της Γυμναστικής (females=μαθήτριες, males=μαθητές)

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Από τη στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ μαθητών και μαθητριών αναφορικά με την αντιλαμβανόμενη επιχειρηματολογία και τη λεκτική συμπεριφορά του Καθηγητή Φυσικής Αγωγής στο μάθημα του σχολείου.

Παρόλο τη σχετική απουσία ερευνών στο αντίστοιχο χώρο ενθαρρυντικά δείγματα υπάρχουν από την πραγματοποίηση ερευνών στο χώρο της εκπαίδευσης επί παραδείγματι από τους Myers & Rocca (2001), Martin, Weber & Burant (1997), Myers & Knox (1999), Richmond, McCroskey, Kearney & Plax (1987), Lochman & Lampron (1980).

Εντούτοις η σχέση εκπαιδευτικού και αθλητή μπορεί να παρομοιαστεί με αυτή του προπονητή και αθλητή. Οι μαθητές – αθλητές δε τείνουν στο να χρησιμοποιούν λεκτική επιθετικότητα, άρα όλο το βάρος πέφτει στους εκπαιδευτικούς – προπονητές που έχουν την ευθύνη να προσέχουν τη συμπεριφορά τους για την καλύτερη επικοινωνία.

Σε αντίθετη περίπτωση δε θα δίνουν κίνητρα στους μαθητές - αθλητές τους, με αποτέλεσμα αυτή τους η συμπεριφορά να έχει αντίκτυπο στο μαθητή – αθλητή.(Myers & Rocca, 2001).

Υπάρχει βέβαια και το ενδεχόμενο οι μαθητές όπως και οι αθλητές να αντιδράσουν και να ανταποδώσουν αυτή τη συμπεριφορά σύμφωνα με τους Infante & Rancer (1996) και να απειληθεί μια αρμονική επικοινωνία μεταξύ τους.

Απαραίτητη κρίνεται η συνέχιση της έρευνας για τη διερεύνηση των σχέσεων και της επικοινωνίας ανάμεσα στον καθηγητή και τον μαθητή κατά τη διάρκεια του μαθήματος, αξιολογώντας τα επίπεδα της συμπεριφοράς με ένα μεγαλύτερο δείγμα.

Επίσης θα ήταν καλό να επεκταθεί η έρευνα στις επιπτώσεις που ενδεχόμενος να υπάρχουν από αυτή τη συμπεριφορά πάνω στην απόδοση του μαθητή .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bandura, A. (1977). Self – efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84, 191 – 125.

Canary , D. J & Stafford , L. (1994) . *Communication and relation maintenance*. San Diego: Academic Press.

Daniels K. , Thorton E. (1992). Length of training, hostility and the martial arts: a comparison with other sporting groups. *School of management , Cranfield Institute of Technology*.

Infante,D. A. (1987). Aggressiveness. In J. C McCroskey & J. A Daly (Eds), *personality and interpersonal communicating* , 157- 193.

Infante, D. A, & Rancer, A. S. (1996). Argumentativeness and verbal aggressiveness: A review of resent theory and research. *Communication Yearbook*, 19, 319- 351.

Martin, M. M, & Anderson, C. M (1996). Argumentativeness and verbal aggressiveness: *Journal of social Behavior and Personality* , 11, 547 – 554.

Martin, M. M, Weber, K, Byrant, P. A. (1997). Students' perceptions of a teacher's use of slang and verbal aggressiveness in a lecture: An experiment Paper present at the annual meeting of the Eastern Communication Association, Baltimore.

Myers, S. A. (2001). The relationship between college student information seeking behaviors and perceived instructor verbal behaviors. *Communication Education* 50, 343- 356.

Richmond, V. P., McCroskey, J. C., Kearney, P., & Plax, T. G. (1987). Power in the classroom VII: Linking behavior alteration techniques.

Rocca , Kelly A. (2004). College student attendance impact of instructor immediacy and verbal aggression. *Communication Education*, 185.

Θεοδωράκης Γ., Γούδας Μ., Παπαϊωάννου Α. (2001). Ψυχολογική υπεροχή στον αθλητισμό. Εκδόσεις Χριστοδουλίδη, Θεσσαλονίκη.

Valencic, K. M., Beatty, M. J., Rudd, J. E., Dobos, J.A., & Heisel, A. D. (1998). An empirical test of a communibiological model of trait verbal aggressiveness. *Communication Quarterly* 46, 327 – 340.